

'Geestelijke nood in gebied gaswinning neemt toe'

Het Platform Kerk en Aardbeving vraagt om 600.000 euro per jaar voor een team van geestelijk verzorgers voor het aardbevingsgebied in Groningen. "Er is sprake van een toenemende geestelijke nood."

Esther Raaijmakers

Stel, je hebt net de kamers van je kinderen behangen. Je denkt: 'Ik ga eens wat ophangen, maar ontdekt nieuwe scheuren in de muren. Of je hebt 's ochtends het huis gezogen en 's avonds ligt er alweer stof dat uit de kieren in de muren is gekomen.

Je zou denken: die paar aardbevingen in het jaar, wat scheurtjes in de muur, zo erg kan de situatie van de Groningers niet zijn. Pastoraal werkster Nellie Hamersma, verbonden aan het Platform Kerk en Aardbeving, geeft toe: "In het begin dacht ik dat ook, en ik kan goed begrijpen dat mensen die niet in het gebied wonen dit idee hebben."

Constante onzekerheid

Zelf werkt ze sinds 2010 in Groningen. "Ik maakte de eerste grote beving in 2012 mee. Ik zat met mijn echtgenoot in de keuken en wij zeiden tegen elkaar: 'Dit is niet normaal.' In de dorpen om ons heen vielen de flessen uit de schappen." Ze is er anders door gaan denken. "Het lijken in eerste instantie allemaal kleine dingen, maar het stapelt zich op. Deze mensen verkeren in constante onzekerheid, dat noem ik geestelijke nood." Deze nood blijkt ook uit een onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen. Jaarlijks zouden er naar schatting vijf mensen sterven vanwege stress door de aardbevingschade. En nog eens 10.000 mensen kampen met gezondheidsklachten vanwege de situatie waarin zij verkeren. In *Dagblad van het Noorden* zegt onderzoeker Tom Postmes dat de "problemen groot zijn." Het zijn niet zozeer de aardbevingen of het instortingsgevaar die stress veroorzaken, maar de trage manier waarop de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) de schade afhandelt. Die zorgt voor gevoelens van onveiligheid en onzekerheid.

Slapeloze nachten

Hamersma herkent dit. "Vorige week reed ik nog met bisschop Van den Hout in het aardbevingsgebied

rond. We zijn toen ook bij een aantal mensen thuis geweest. Sommigen hebben al veertig keer een schade-expert of contra-expert over de vloer gehad. Die vragen: 'Kunt u alles opruimen? Kan ik ook even onder uw bed kijken? U moet wel even alles van de muur halen. Wanneer hebt u voor het laatst behangen?' Mensen moeten aantonen en bewijzen dat de schade van de aardbevingen komt. Je moet die experts allemaal in je huis verdragen, terwijl je daar helemaal niet om gevraagd hebt."

"Velen hebben slapeloze nachten vanwege de kosten die zij moeten maken", merkt ze op. "Dan zegt de NAM: 'We gaan uw huis versterken.' Maar dit betekent ook dat bouwvakkers de badkamer er half moeten uitbreken, omdat ze ijzer in de muren moeten plaatsen. Hierdoor moeten de bewoners een ander toilet of een andere douche laten plaatsen die zij zelf moeten betalen. Ook zijn er mensen die weg willen uit het gaswinningsgebied, maar met een restschuld zitten nadat ze hun huis verkocht hebben. Daar hebben mensen geestelijk nood van."

De Groningers worden boos

Het Platform Kerk en Aardbeving heeft gevraagd om 600.000 euro vrij te maken, een groot bedrag. "Het is in de eerste plaats voor de geestelijke verzorging van de bewoners in het gebied", zegt Hamersma. "We gaan op bezoek bij mensen, luisteren naar hen, en verwijzen hen naar verschillende instanties. Namens alle Kerken willen we een team aanstellen dat mensen ook op diaconaal gebied kan helpen. Iedereen ziet dit plan ook zitten, want deze hulp is er nog niet. Als plaatselijke pastores proberen we die natuurlijk te geven, maar dit komt bovenop onze normale werkzaamheden. Ik werk 80 á 100 uur per week en er zijn nog veel meer kerkelijk werkers die zoveel uren maken." Hamersma ziet dat de Groningers boos beginnen te worden. "Het is hun aard om veel te verdragen, maar als Groningers boos zijn, zijn ze het ook echt. Het is lastig voor hen dat instanties de bevingsschade niet erkennen. Deze mensen worden niet gezien en daar zijn ze heel boos over. +

Foto: Anjo de Haan - Hollandse Hoogte

Pastoraal werkster Nellie Hamersma (inzet) bezoekt veel mensen die lijden onder de gevolgen van de aardbevingen.

Scherpenheuvel

Vanaf 1 juli is Oostenrijk voorzitter van de Europese Unie. Dit jaar is het honderd jaar geleden dat er een einde kwam aan Oostenrijk-Hongarije. De Donaumonarchie, die bestond uit vele regio's, koninkrijkes en gebieden met in totaal twaalf talen. Een keizerrijk dat maar 51 jaar bestaan heeft, maar zo karakteristiek was voor die tweede helft van de negentiende eeuw en het begin van de twintigste. De mythe wordt gekoesterd door de Donau, die rivier die zich door dit gebied heen slingert, beschreven door componisten en schrijvers als Claudio Magris, en vereeuwigd in films en paleizen als *Sissy* en *Schönbrunn*.

Oostenrijk-Hongarije is ook beschreven door de Belgisch-Nederlandse Benno Barnard, die in zijn boek *Eeuwrest* de worsteling, de strijd en de culturele verworvenheden van de dubbelmonarchie neerschrijft. Oostenrijk-Hongarije is ook dat land waar Barnard geboren werd in het stadje Czernowitz. Zonder ooit te verhuizen woonde hij tijdens zijn honderdjarige leven in vijf landen. Hij werd geboren in Oostenrijk-Hongarije, kwam bij Roemenië, werd veroverd door nazi-Duitsland, 'bevrijd' door de Sovjets en woonde ten slotte sinds begin jaren negentig in een onafhankelijk Oekraïne. En nu staat Rusland weer aan de poorten, maar dat hoeft hij niet meer mee te maken.

Leer ons Midden-Europa kennen door dit gebied en dit land, waar alles samenkomt en waar de Balkan, Italië, Duitsland en Frankrijk omheen dartelden. En prominent in hoofdonderdeel Oostenrijk ligt Tirol. Nog immer karakteristiek met barokke kerken en de geur van hout. Geen hoge torens voor de wintersporters, maar laagbouw, omdat dat bij het land en de mensen past. En ieder dal, ieder buurtschap heeft zijn eigen historie. Het was hier dat *Schützen* in kleine bergdorpjes trots waren op hun *Kaiser* en vochten tegen de Italianen om broedervolk Zuid-Tirol binnenboord te houden. Eind vorige eeuw werd de strijd tussen Noord en Zuid voortgezet via Ötzi, het gletsjerlijk dat na vele duizenden jaren werd teruggevonden in het eeuwig betwiste grensgebied. *Edelweiss und Lederhose* verloren het van Bolzano, waar Ötzi trots ligt achter kogelvrij glas en (wederom) op gletsjertemperatuur. Met deze besliste strijd om een persoon, die juridisch gezien werd als een voorwerp, eindigt de lange Eerste Wereldoorlog tussen de Donaumonarchie en Italië.

Vaak wordt het pluriforme Oostenrijk-Hongarije gebruikt als voorbeeld van wat mogelijk is aan samenwerking in Europa. Ook dit rijk overleefde het niet. Om de simpele reden dat de mensen te weinig hun culturele eigenheid kwijt konden. Of, om het positief te zeggen, omdat cultuur sterker is dan welk van bovenaf opgelegde dwang en staatsvorm ook. Oostenrijk ligt in alles weer midden in Europa.

Frank van den Heuvel

